

Сценарій обговорення: «Кібербулінг: як проблему перетворити в рішення?»

Мета: сформувати в аудиторії розуміння причин та проявів кібербулінгу та можливостей протидії цьому виклику.

Завдання:

1. Ідентифікація проблеми кібербулінгу.
2. Показати й обговорити з аудиторією можливі причини проявів кібербулінгу.
3. Проілюструвати можливі кроки захисту від кібербулінгу.

Аудиторія: учасники освітнього процесу (учні, батьки, психологи, педагогічні працівники та ін.).

Тривалість: 60 хвилин.

Необхідне обладнання: мультимедійне обладнання для показу трьох коротких документальних анімаційних роликів (проектор, колонки, екран тощо) та фліпчарт (дошка).

Корисні матеріали для розуміння кібербулінгу:

1. [Попередній аналітичний огляд «Протидія кібербулінгу та кібергрумінгу в Україні»;](#)
2. [Сторінка Всеукраїнської кампанії проти кібербулінгу Docudays UA;](#)
3. [Сторінка Всеукраїнської кампанії проти кібербулінгу Docudays UA у ФБ.](#)

План обговорення:

1. Вступ ^{до 3 хв}
2. Ідентифікація проблеми кібербулінгу ^{до 7 хв}
3. Перегляд одного з трьох роликів: Mr. Nox («Містер Нокс») ^{3 хв}
4. Коли слід звертатись по допомогу? ^{до 7 хв}
5. Перегляд одного з трьох роликів: «Кібербулінг. Як я перестала бути жертвою» ^{3 хв}
6. Причини кібербулінгу ^{до 7 хв}
7. Поради від модератора: що варто робити, якщо дитина стала свідком кібербулінгу, постраждала від нього чи проявила агресію ^{до 7 хв}
8. Перегляд наступного ролика: «Як я став кіберсупергероєм» ^{3 хв}
9. Важливо знати: конфіденційна інформація та цифрова безпека ^{до 7 хв}
10. Рекомендації для шкіл ^{до 7 хв}
11. Правова та інші види допомоги ^{до 3 хв}
12. Питання та відповіді ^{до 7 хв}

1. Вступ ^{до 3 хв}

Коротко ознайомте аудиторію з метою, завданнями та формою роботи.

2. Ідентифікація проблеми кібербулінгу ^{до 7 хв}

Для початку запитуємо в учасників/учасниць, чи стикалися вони безпосередньо або, можливо, їхні знайомі із ситуацією знущань в Інтернеті. Що стало причиною цих знущань? Які кроки вживалися для подолання знущань?

Модератор на листі після виступів учасників/учасниць об'єднує випадки за формами проявів кібербулінгу, називає види та визначення поняття «кібербулінг»

3. Пропонуємо проглянути один з трьох роликів: Mr. Nox («Містер Нокс») ^{3 хв}

4. Коли слід звертатись по допомогу? ^{до 7 хв}

Далі запитуємо учасників/учасниць, коли варто перестати ігнорувати повідомлення та звернутись по допомогу?

У процесі обговорення модератору було б добре спрямувати дискусію до того, що погрози життю або здоров'ю дитині чи близьких уже може бути підставою для звернення. І якщо просте ігнорування не допомагає, а блокування призводить до погроз з інших профілів — це теж може стати сигналом для того, щоб діяти.

Після обговорення об'єднуємо учасниць/учасників у три групи й пропонуємо підготувати повідомлення для дітей різних вікових груп щодо безпеки в Інтернеті. Як пояснити дитині різного віку, що Інтернет може бути небезпечним і що треба робити?

1 група: повідомлення для дитини 5–8 років.

2 група: повідомлення для 9–12.

3 група: для 12–14.

5. Пропонуємо проглянути ролик: «Кібербулінг. Як я перестала бути жертвою» ^{3 хв}

6. Причини кібербулінгу ^{до 7 хв}

Учасники та учасниці залишаються в тих самих трьох групах. Після перегляду ролика запитуємо в аудиторії щодо причин/мотивів, які штовхають людей до знущань в Інтернеті. Що є причиною поведінки булера?

Знову пропонуємо завдання для трьох груп. Що робити та як комунікувати з дитиною, яка опинилася у ситуації кібербулінгу?

1 група: дитина, яка постраждала від кібербулінгу. Що порадити, як діяти?

2 група: ви стали свідком кібербулінгу.

3 група: дитина, через яку трапився кібербулінг.

Свої дії групи пишуть на фліпчарті.

Підказка для модератора щодо змістовного наповнення повідомлень у наступному розділі.

7. Поради від модератора про те, що варто робити, якщо дитина стала свідком кібербулінгу, постраждала від нього чи проявила агресію ^{до 5 хв}

Що ж робити, якщо дитина стала жертвою кібербулінгу?

1. Зберігати спокій, бути терплячими й не тиснути на дитину.
2. Поговорити з дитиною, давши зрозуміти, що не звинувачуєте її в ситуації, яка склалася, і що готові її вислухати та допомогти.
3. Запитати, яка саме допомога може знадобитися дитині. Можете запропонувати свій варіант вирішення ситуації.
4. Пояснити дитині, до кого вона може звернутися по допомогу в разі цькування.
5. Повідомити керівництво навчального закладу про ситуацію, що склалася.
6. Підтримати дитину в налагодженні стосунків з однолітками, підготувавши її до того, що вирішення проблеми може потребувати певного часу.
7. Якщо вирішити ситуацію в школі не вдається — повідомте поліцію.

Що зробити, якщо ви стали свідком кібербулінгу?

Втрутитися й припинити цькування (НЕ ігнорувати!)

Зайняти нейтральну позицію, адже обидві сторони конфлікту потребують допомоги.

Пояснити, які саме дії вважаються цькуванням, чому їх варто припинити.

Уникати в спілкуванні слів «жертва» та «агресор», аби запобігти тавруванню й розподілу ролей.

Повідомити керівництво навчального закладу про ситуацію, що склалася, і вимагати вжити заходів щодо припинення цькування.

Як допомогти дитині-агресору?

Відверто поговорити з дитиною про те, що відбувається, для з'ясування мотивації.

Уважно вислухати дитину.

Пояснити дитині, що її/його дії можуть бути визнані цькуванням, за яке передбачена її/його відповідальність та батьків.

Чітко й наполегливо домовитись з дитиною про припинення цькування (**без погроз**). Можна попередити, що будете спостерігати за її/його поведінкою.

Запропонуйте звернутись до шкільного/ін. психолога.

8. Перегляд наступного ролика: «Як я став кіберсупергероєм» ^{3 хв}

9. Важливо знати: конфіденційна інформація та цифрова безпека ^{до 7 хв}

Після перегляду ролика пропонуємо учасникам/учасницям відповісти на питання, яку б інформацію про себе, своїх рідних вони вважали конфіденційною?

Модератору на листі слід об'єднати думки аудиторії за певними групами – стан здоров'я, сімейний стан, місце та умови проживання, фінансова інформація, інше.

[Тут можна взяти картинки з порадами щодо цифрової безпеки.](#)

10. Рекомендації для шкіл ^{до 5 хв}

Пропонуємо аудиторії самим сформулювати поради для шкіл – 3–5 порад до шкільного плану заходів із запобігання та протидії кібербулінгу (цькування) в школі.

Можливі приклади для допомоги модератору:

- 1. Організація обговорення з батьками та дітьми питань приватності в Інтернеті, ведення дітьми блогів та інше.*
- 2. налагодження постійної комунікації вчителя, батьків стосовно прав дитини в інтернет.*
- 3. Проведення навчання для дітей різних вікових груп щодо можливостей, переваг та загроз використання Інтернету.*
- 4. Створення груп підтримки дітей за принципом «рівний рівному» – старшокласники або однолітки можуть радити іншим, як попередити або протидіяти загрози).*

11. Правова та інші види допомоги до 3 хв

На завершення пропонуємо в разі потреби звертатись по правову допомогу до приймальні УГСПЛ.

Детальніша інформація про правову допомогу

Якщо ви:

- страждаєте від постійних образ в Інтернеті;
- ваш акаунт зламали та поширили особисті дані;
- у мережі вас шантажують та погрожують оприлюднити інформацію чи дані, які ви б не хотіли поширювати;
- вважаєте, що вас несправедливо визнали відповідальним за переслідування когось у мережі;
- чи ви наразилися на інші небезпеки в Інтернеті та потребуєте юридичної підтримки – звертайтеся по правову допомогу за телефонами київської приймальні УГСПЛ: 044 383 9519, 094 928 6519.

Мешканці інших регіонів України за цими самими номерами можуть дізнатися адреси найближчих до них приймалень УГСПЛ, куди можна звернутися по допомогу.

Консультації та правова допомога юристів у межах Кампанії проти кібербулінгу – безкоштовна.

[Остання сторінка буклета Всеукраїнської кампанії проти кібербулінгу](#) містить інформацію про всі можливі види допомоги в ситуації кібербулінгу.

12. Питання та відповіді до 7 хв